

Opettajalle

Maatalouslomitus (otsikkodia 1)

Lomituksen tarkoituksena on (dia 2)

Maatalouslomitus on ainutlaatuinen järjestelmä maailmassa. Yrittäjistä lomitusta on tarjolla vain maatalousyrittäjille! Lomitus on valtion tukemaa, eli yrittäjälle maksutonta/edullista.

Maatalouslomitus on (dia 3)

Karjaa pitävät maatalousyrittäjät voivat saada vuodessa 26 päivää vuosilomaa. Vuosilomaoikeus on henkilökohtainen. Vuosiloman saamisen ehtoina ovat pakollinen MYEL-vakuutus ja maatalouden harjoittaminen päätoimisesti. Tilalta käsin harjoitettu yritystoiminta ei vie vuosilomaoikeutta, ei myöskään mikään maatalouteen liittyvä tilan ulkopuolinen yritystoiminta eikä opiskelu. Maatalousyrittäjällä on oikeus vuosilomaan, jos hänen maatalouteen käyttämä työaikansa on vähintään yhtä suuri kuin muuhun työhön käytetty aika.

Sijaisapuun on oikeutettu päätoimisen karjatilallisen lisäksi myös kasvinviljelijä ja sivutoiminen maatalousyrittäjä. Sijaisavun piiriin kuuluvat kaikki pakollisesti MYEL-vakuutetut, jotka työskentelevät tilalla säännöllisesti. Sijaisavusta peritään maksu.

Sijaisavun edellytyksenä on, että maatalousyrittäjä on sijaisavun tarpeen alkaessa tehnyt säännöllisesti tilan töitä ja hänen työpanoksensa tilalla on ollut merkittävä. Lisäksi sijaisavun syy on aina tilapäinen ja sen saaminen edellyttää myös avun tarvetta. Se merkitsee, että töitä ei pystytä järjestämään yrityksen sisäisin järjestelyin. Tilan ulkopuolinen ansiotyö ei estä sijaisavun saamista, jos yrittäjän tehtäväosuus tilan töistä on merkittävä.

Vuosiloma- ja sijaisapulomitustöiden lisäksi maatalousyrittäjä voi saada maksullista lomitusta myös muihin kuin maatalousyrittäjien toimintaan liittyviin töihin. Lisätunteja voi käyttää tavallisen lomituksen tapaan tai vaikkapa kiireapuna. Vuosilomaan oikeutetut yrittäjät voivat saada vuodessa 120 tuntia maksullista lomittaja-apua tuettuun hintaan. Tämän lisäksi voi saada lomitusta täyteen hintaan.

Oikeus lomituspalveluihin (dia 4)

Maatalouslomituspalveluja voivat käyttää pakollisesti MYEL-vakuutetut maatalousyrittäjät. Heillä on oikeus vuosilomaan ja sijaisapuun maatalousyrittäjien lomituspalvelulain mukaisesti. Lisäksi yrittäjällä on mahdollisuus saada maksullista lomituspalvelua.

Vuosiloma on tarkoitettu päätoimisille karjatalousyrittäjille. Sijaisapua myönnetään, kun maatalousyrittäjän töistä säännöllisesti huolehtinut yrittäjä ei tilapäisesti pysty huolehtimaan tilan töistä. Sijaisapua voi saada myös kasvinviljelijä ja sivutoiminen viljelijä. Vuosiloma on maksutonta, sijaisavusta peritään maksu.

Maatalousyrittäjä voi tilakohtaisesti valita, käyttääkö hän kunnallista lomituspalvelua vai järjestääkö lomitukset itse. Itsejärjestetystä lomituksesta kunta maksaa yrittäjälle korvauksen.

Alkavalla maatalousyrittäjällä on lomaoikeus ensimmäisenä yrittäjävuotenaan vain, jos hänen MYEL-vakuutuksensa alkaa kalenterivuoden alusta lukien. Luopumisen yhteydessä jatkajan on mahdollista saada lomaoikeus jo ensimmäisenä vuotena, jos luopujat siirtävät käyttämättä jääneen lomansa tilan uudelle viljelijälle, enintään kuitenkin yhteensä 26 päivää. Kuitenkaan henkilö, jonka pakollinen vakuutus muodostuu pelkästään metsästä, ei saa vuosilomaa eikä sijaisapua.

Poronhoitajien sijaisapukokeilu

Poronhoitajien sijaisapukokeilu käynnistyi vuoden 2010 alusta ja on voimassa kolme vuotta. Sijaisapukokeilu päättyy vuoden 2012 lopussa.

Poronhoitaja voi saada sijaisapukorvausta, kun hän sairauden tai tapaturman aiheuttaman työkyvyttömyyden johdosta järjestää itselleen sijaisapua poronhoitotöihin. Sijaisavusta koituneet kustannukset korvataan hänelle jälkikäteen maksettavalla sijaisapukorvauksella.

Sijaisapukorvausta voivat saada poronhoitajat, joilla on pakollinen maatalousyrittäjän MYEL-vakuutus tai hakemus vireillä vakuutuksen saamiseksi. Poronhoitajalla pitää olla omistuksessaan vähintään 50 lukuporoa.

Sijaisena voi toimia toinen poronhoitaja tai muu yrittäjä, jolla on Y-tunnus ja voimassa oleva ennakkoperintärekisterin merkintä. Sijaisena voi myös toimia poronhoitajaan työsuhteessa oleva henkilö. Sen sijaan poronhoitajan perheenjäsen ei voi toimia sijaisena.

Hakemus sijaisapukorvauksesta lähetetään Melaan tai lähimmälle Mela-asiamiehelle. Hakemus pitää tehdä kahden kuukauden kuluessa sijaisapujakson päättymisestä. Hakemukseen pitää liittää poroisännän lausunto sijaisapukorvauksen täyttymisen

edellytyksistä. Jos sijaisapukorvausta haetaan yli seitsemältä päivältä, hakemuksen mukaan tarvitaan myös lääkärintodistus.

Turkistuottajien lomituspalvelut

Yrittäjien eläkelain (YEL) mukaan vakuutetut ja elinkeinoverolain (EVL) piiriin kuuluvat turkistuottajat tulivat lomituspalveluiden piiriin vuoden 2010 alusta. Turkistuottajalla on mahdollisuus pitää 14 päivää vuosilomaa ja hakea lisäksi maksullista lisävapaata vuonna 2010. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain lomituspalvelujen turkistuottajakohtaisen enimmäismäärän.

Saadakseen lomituspalveluita turkistuottajalla pitää olla vähintään 4 eläinyksikköä (ey), jossa 1 ey on 30 siitoskettua tai siitostarkoituksessa pidettävää suomensupea tai 60 siitostarkoituksessa pidettävää muuta turkiseläintä.

Turkistuottajat voivat käyttää paikallisyksiköiden järjestämiä lomituspalveluita tai järjestää lomituksen itse. Itse järjestetystä lomituksesta aiheutuneista kustannuksista maksetaan korvausta.

Maksullisen lisävapaan määrä vahvistetaan vuosittain tunteina turkistuottajaa kohden. Lisävapaata voi käyttää kerrallaan tunnista kokonaiseen lomapäivään saakka.

MYEL-vakuutuksen piiriin kuuluvat turkistaloutta harjoittavat yrittäjät ovat kuuluneet lomituspalvelujen piiriin jo aiemmin. MYELin piirissä olevat turkistuotantoa harjoittavat yrittäjät hakevat lomituspalvelunsa edelleen Maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (LPL) mukaisesti.

Minustako lomittaja? (dia 5)

Maatalouslomittajan ammatin pohjakoulutus on maatalouden perustutkinto. Tutkintoa on hyvä täydentää karjatalousalan lisäkoulutuksella.

Karjatalous- ja lomittajakoulutusta järjestävät maatalous- ja luonnonvara-alan oppilaitokset ja aikuiskoulutuskeskukset.

Lomittajan ammattiin voi kouluttautua myös aikuisena, esimerkiksi lomittajakursseilla ja oppisopimuskoulutuksessa.

Vankka käytännön kokemus ja täydennyskoulutus esimerkiksi elintarvikehygieniasta, ruokinnasta sekä maatilan koneista antavat pohjaa lomittajan työlle.

Ammattina lomittaja (dia 6)

Lomittajan työhön kuuluvat välttämättömät päivittäiset työt, kuten eläinten lypsy- ja puhtaanapitotyöt. Lomittaja voi osallistua tilan kasvinviljelytyöihin yrittäjän sairausloman aikana.

Lomittajat ovat pääasiassa kunnan palveluksessa. Alalla voi kuitenkin toimia myös yksityisyrittäjänä. Työtä ammattitaitoisille lomittajille on hyvin tarjolla. Vakinaisia lomittajia on noin 4 800 ja lomaa saavia maatalousyrittäjiä on noin 26 000.

Lomituksen ammattilainen (dia 7)

Lomittajan työ sopii henkilölle, joka viihtyy eläinten parissa maaseudulla, arvostaa itsenäistä työskentelyä ja päätöksentekoa, ei pelkää ottaa vastuuta, tulee toimeen erilaisten ihmisten kanssa ja on kiinnostunut maatalouskoneiden käytöstä.

Lomittaja työskentelee tilalla joko yrittäjäperheen kanssa tai yksin. Lomittajan on varauduttava itsenäiseen päätöksentekoon ja yksintyöskentelyyn. Koko tila eläimiseen ja koneeseen voi olla lomittajan vastuulla.

Tehtävä I

Karjaa on oltava vähintään 4 kotieläinyksikköä ja karjatalouden tulee kuulua maatilatalouden tuloverolain piiriin.

Yksi kotieläinyksikkö on

yksi lehmä
 neljä emolehmää
 neljä muuta nautaa
 kolme hevosta
 kolme emakkoa porsaineen
 neljä karjua
 15 muuta sikaa
 neljä yli kuuden kuukauden ikäistä vuohta
 10 yli kuuden kuukauden ikäistä lammasta
 30 siitoskettua tai suomensupea
 60 muuta siitosturkiseläintä
 100 siipikarjaeläintä
 1 000 broileria tai 1 000 alle 16-viikkoista kananpoikaa

Vastaukset kysymyksiin:

- 6 lehmää -> kyllä
- 9 hevosta -> ei
- 3 000 broileria -> ei
- 6 emakkoa porsaineen ja 30 lammasta -> kyllä
- 12 vuohta -> ei

Tehtävä 2

Tilanteita, joissa voi saada sijaisapua:

Työkyvyttömyys

Kuntoutustuki

Kuntoutus

Työkykyä ylläpitävä toiminta

Raskaus ja synnytys

Isyysloma

Ottolapsen hoito

Alle kolmevuotiaan lapsen hoito

Alle 10-vuotiaan lapsen sairaus

Alle 16-vuotiaan lapsen sairaanhoito tai kuntoutus

Aikuiskoulutus

Varusmies- ja siviilipalvelus sekä kertausharjoitukset

Tuottajajärjestön kokoukset

Lähiomaisen kuolema ja hautajaiset

Muu syy

Sijaisapua voi saada myös omiin vihkiäisiin ja omiin 50- ja 60-vuotispäiviin.

Tehtävä 3

Etsi oman paikkakuntasi lomitusyksikön yhteystiedot netistä.

www.mela.fi -> Lomitus -> Lomitushallinnon yhteystiedot

Tehtävä 4

Suunnittele lomaa Norjassa seuraavan vuoden talveksi. Olet 50-päisen lypsykarjatilän uusi isäntä/emäntä. Miten toimit, jotta saat lomittajan tilallesi?

Edellytykset:

- Hoida vakuutus kuntoon Mela-asiamiehen vastaanotolla. Ota mukaan tarvittavat asiapaperit (tarkista asia asiamieheltä, netistä, Melaan soittamalla tai s-postilla kysymällä). Kun vakuutus on voimassa I.I., sinun on mahdollista saada vuosilomaa ja sijaisapua.
- Karjaa on riittävästi (vähintään 4 kotieläinyksikköä).
- Maatalouden harjoittaminen päätoimisesti.

Vuosiloman hakeminen

Vuosilomaa haetaan kirjallisesti paikallisyksiköltä. Vuosilomaoikeutta on haettava riippumatta siitä, kuuluuko yrittäjä paikallisyksikön järjestämän lomituksen piiriin vai järjestääkö hän lomituksensa itse. Vuosilomaa tulee hakea kirjallisesti paikallisyksikön määräämän hakuajan kuluessa. Yleensä hakemus tehdäänkin paikallisyksikön

lähettämällä hakemuslomakkeella. Vuosilomahakemuksessa ilmoitetaan myös aiotut loma-ajankohdat. Mitä aikaisemmin ja tarkemmin loma-ajankohdat on ilmoitettu, sitä paremmin lomitusapu järjestyy.

Sekä vuosiloma- että sijaispuhakemuksen voi tehdä myös internetin kautta Lomitusnetissä ja lähettää hakemuksen lomatoimistoon sähköisesti. Lomitusnetissä voi myös seurata hakemusten käsittelyvaiheita. Lomitusnettiin pääsee kirjautumalla palveluun henkilökohtaisilla pankkitunnuksilla.

Lomitusnetti --> <http://www.lomitus.fi>.

Lähdetkö lomalle puolison kanssa?

Vuosiloma kahden tai useamman yrittäjän tiloilla

Vuosilomahakemuksen yhteydessä maatalousyrittäjä ilmoittaa tilan eläinmäärät ja eläinten hoidossa käytettävät työmenetelmät. Annettujen tietojen perusteella lomituslomalalle määritetään laskennallinen lomittajan työajan pituus.

Vuosilomat osittain samanaikaisesti

Paikallisyksikön järjestämiä lomituspalveluja käyttävän kahden tai useamman lomaan oikeutetun tilalla maatalousyrittäjillä on velvollisuus pitää 16 päivää vuosilomastaan samanaikaisesti, jos yksi lomittaja saa tehtyä tilan päivittäiset lomitustyöt.

Mistä saan lomittajan tilalleni?

Maatalousyrittäjällä on mahdollisuus valita, käyttääkö hän kunnan lomituspalveluita vai järjestääkö hän lomituksensa itsenäisesti. Itsejärjestetystä lomituksesta kunta maksaa viljelijälle korvauksen.

Kunnallisessa lomituksessa lomituspalveluja kunnan alueella hoitava paikallisyksikkö palkkaa riittävän määrän lomittajia ja hoitaa yrittäjän puolesta lomituksen järjestämisen.

Perheenjäsen lomittajana

Vuosiloman ja sijaisavun aikana lomittajana voi toimia myös samalla tilalla asuva perheenjäsen, jos hänellä ei itsellään ole loma-oikeutta ja sijaisapuoikeutta samalle tilalle.

Melan esitteitä aiheesta

Mela-turvaa lomitusta tarvitsevalle